

ELŐFIZETÉSI ÁRABAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ... 16 kor.
 Negyedévre ... 4 "
 Helyben néhez hordva:
 Egész évre ... 20 kor.
 Negyedévre ... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ... 24 kor.
 Negyedévre ... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 7.

A szabadság hajnala.

(—a.) Az elmúlt nehéz napokban a szociáldemokrata párt első kiáltványában, hivatkozva a hétfőn este Budapesten végbement zavargásokra, amelyekkel egy tuczat koalíciós lapnak a megjelenését megakadályozták, azt hirdette nagy örömmel és diadallal, hogy ime dereng már a szabadság hajnala.

Gyönyörűséges szabadság lehet az, amelynek ilyen a hajnala! Az ő szabadságuk ebből úgy látszik csak akkor virulna igazán, ha barrikádok emelkednének városaink utcáin s azokat a békés polgárok vére öntöznék.

Gyönyörűséges szabadság az, amelynek első jelenele orvtámadás a szabadság első kelleke és feltétele a sajtószabadság ellen.

A béremelésre irányuló munkabeszüntetések alkalmával ismételtén kifejtettük, hogy — bár bizonyos esetekben utolsó eszköz gyanánt el kell ismerni a munkabeszüntetés jogos voltát, mert hisz mindenkinek joga van dolgozni vagy nem dolgozni, az első jogtalanság ott kezdődik, amikor az érvényes szerződés dacára s annak nyílt megszegésével minden felmondás nélkül — megkezdték a sztrájkot.

Még nagyobb jogtalanság nyilvánul abban, amikor másokat, akik dolgozni akarnak, erőszakkal kényszerítenek a munka abbahagyására és türehtetlen

anarchiává fejlődik a sztrájk, amikor az utcái zavargások kíséretében, mások vagyonszemélyének meglámadásával történik.

A múlt napokban végbement mozgalmat sokszorososan súlyosbítja az a körülmény, hogy itt nem béremelésről volt szó, ez nem bérharcz volt, hanem merénylet a sajtószabadság ellen összekötve a legkétségbeesettebb bérharcznak minden gondolható kihágásaival.

Most, hogy a háromnapos sajtóforradalom véget ért, avval védekeznek a szociáldemokrata párt, hogy nem a sajtószabadság ellen folytatták a küzdelmet, hanem azért, hogy megakadályozzák a munkások gyalázását.

Szomorú árnyat vetne a magyar lapokra, ha gyaláznák a munkásokat. Hiszen — a szedők legjobban tudhatják, hogy — a magyar hírlapíróknak igen jelentékeny része micsoda nagy munkát végez. Akárhány közülük két ember helyett dolgozik. Nappali fáradságos munkája után estenkint jár be a laphoz, ahol ismét annyit dolgozik, mint más egész napon át. Akinek ennyi jut ki a munkából, az megbecsüli mindenkinek a munkáját, legyen az lámpagyújtó vagy utca-seprő. Ma már különben hasonló módon gondolkozik a munkásokról a társadalomnak minden számbavehető tagja.

A kereszténység Krisztus tanítása szerint valósággal felmagasztalja a munkát s vele együtt a jóra való munkást. A munka, amellyel, hogy kötelesség és életünk fentartására szolgál Isten dicsőítésének az eszköze, imádság, a munkás pe-

dig nemcsak embertársunk, hanem testvérünk Krisztusban s a legfőbb javaknak örököse.

Hit- és hazaellenes bűn tehát gyaláznai a munkást, nem is tette azt a magyar sajtónak egyetlen valamire való közege sem.

A munkások azonban ne azonosítsák magukat a dologtalan herékkel, naplopókkal és ne cseréljenek szerepet a betörő baramiakkal. Csak az ilyen munkást érheti gyalázat, de az aztán meg is érdemli sorsát és le nem veszi azt róla sem sajtóforradalom, sem maffia.

A szociáldemokraták közlönye, melynek oly jelentékeny része van e háromnapos küzdelem előidézésében és vezetésében, nagy diadalnak jelzi e szégyenletes sajtóforradalmat, melyet jó lenne ha ki lehetne törölni a magyar sajtó történetéből. Ők tehát diadalaik közé számítják.

Ugyan mondják meg csak, hány embert nyertek meg vele az általános választói jognak, melynek nevében indították ezt az orvtámadást?

Hiszen maga Kossuth Ferencz is kezd kiábrándulni s ma már kijelenti pártja hivatalos lapjában, hogy »lehetetlen lenne az általános szavazati jog megvalósítása ellen hathatósabb fegyvert használni, mint azt, amelyet a nemzetközi szociálisták ez idő szerint használnak».

És vajjon a koalíciót megnyerték-e e fegyverrel eszméiknek? Kossuth első cikke után, dacára a néppárt és az alkotmánypárt megatartásának, biztosra

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Igen Anyám!

Az anya szól: Egyetlen gyermekem!
 Szívem sajog... Gyötör a sejtalem...
 Az óra üt... S te elmégy, itthagyd
 Apád, anyád, szülői kis lakod.
 Oh, mondd! oh, mondd! lelkedre, hogyha majd
 A lét más emberek körébe hajt
 Száll-e szivednek gondotatja rám?
 S a gyermek így felel: Igen Anyám!

S a lelked oly szeplőtelen marad
 Mint most, hogy az enyémtől elszakad?
 Nem hinti-e majd konkolyal tele
 Az élet rémes, viharzó szele?
 S szívem szívét nem rabolják-e meg
 A rossz barátok, léha emberek?
 Szólj, süthet a megnyugvás napja rám?
 S a gyermek válaszol: Igen Anyám?

S ha látnunk többé egymást nem szabad,

Ha a halál kaszája elragad,
 Megőrzöd-e annak nevélt híven
 Ki ott, a temető mélyén pihen?
 S kezdedbe véve a szent bibliát
 Elsírsz-e olykor értem egy imát
 És felkeresed elhagytt, örök tanyám?
 S a gyermek faldokolva szól: Igen anyám!

Siliga Ferencz.

A magyar kultúra.

Irta: Alvinczy Sándor.*

Nem szeretem az üres frázist, a talajt lába alól vesztő fellengzést. A magyar kultúrának körülírásai a legtöbb esetben sült ostobaságok, holdkörös képzelődések. Wlassicsnak is az volt kedvencz eszméje, hogy a Spree melletti Athén mintájára terem egy dunavidéki Athént. Sok más mellett ehhez nagyon művelt és vagyonos társadalmunk is kell, minék mi pedig hiányában vagyunk. Mulatságos kudarczai sem ábrándít-

* Szerzőnek sajtó alatt levő könyvéből

hették ki a volt minisztert. Pulszky Károly az olajképekre szánt félmilliót élőképekre pocsékolta. A művészi oktatás afféle nemzeti »carotte«-tá vált, melynek révén a magyar tollforgatók közül csak az nem markolt a kultuszminisztérium pénztárából, a ki nem akart.

De legyünk igazságosak! Agitációjával Wlassics elérte azt, hogy a művészet iránti érdeklődés ma már általánosabb nálunk, mint annak előtte. És ez jól is van így. A volt miniszter ténykedéseiben csak azt kifogásoljuk, hogy kulturális törekvéseinkben elsőrendű kérdéssé avatta azt a többi rovására, mi észszerű jelentősége szerint csak valahol a tizedik sorban jöhetne figyelembe. Nem azért beszélék így, mintha kevés volna a művészet iránti érdelem. Sőt ellenkezőleg, szenvedélyes amateur vagyok, ki egész életében jövedelmének jelentékeny részét műtárgyak vásárlására költötte.

Ha nemzeti életünknek múltját, jelenét s jövőbeli lehetséges alakulását, egészében képesek vagyunk tisztán áttekinteni és a nemzetközi versenyben érvényesülő többi népek nem-

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlés-táblázattal a cég eddigi jó hírneve is kezkesedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri szíves tudomására adja nagyrabecsült vevőink és a nagyérdemű közönségnek, hogy az őszi időnyre a legújabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességei megérkeztek, a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

vehette mindenki, hogy a vezérbizottság többsége Kossuth mellé fog állani. És mi történt? A vezérbizottság kijelentette, hogy akkor, amikor a terrorizmus fegyvere mellének van szegezve, nem férfias dolog a kérdésben határozni. Elismerés illeti érte.

A koalíció megvívta a harcot ez-uttal is.

A szabadság hajnala dereng, de nem úgy, mint a nemzetközi szocialisták gondolták, hanem dereng a nemzetnek.

Főispáni kinevezések.

A kormány kapott már Hontmegyébe főispánt. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Lits Gyula főispán felmentetett állásából s helyette Szabó Mihály vármegyei főjegyző nevezett ki Hontvármegye és Selmec- és Bélabánya sz. kir. városok főispánjává.

Ugyancsak a hivatalos tegnapi száma közli, hogy a király gróf Szechenyi Sándor tolnamegyei főispánt ezen állásától fölmentette s kiváló szolgálatai elismerésül a Ferencz József-rend nagykeresztjével tüntette ki.

A budai pótválasztás.

A november 16-án eldöntetlen maradt képviselőválasztás a központi választmány határozata értelmében — mint akkor közöltük — a legtöbb szavazatot kapott két jelölt között és pedig dr. Németh Imre és dr. Lukács György miniszter között megtartandó pótválasztás utján döntendő el.

A választás színhelye ismét a budai Vigadó nagyterme, ahol két szavazatszedő küldöttség működik. Az egyiknek az elnöke dr. Weinek József, aki egyúttal a választás elnöke, a második küldöttség elnöke dr. Wladir Tivadar, a választási elnök helyettese.

A kerületben a most érvényes névjegyzék szerint 3358 választó van; ha ezeknek csak a fele szavaz, akkor is holnapig húzódnék az aktus, mert oly lassan folyik a szavazás. Ez a következő számarányból tűnik ki leginkább,

mely egynegyed 11 órákor mutatkozott: Némethre 106, Lukácsra 135 szavazat esett eddig. Mindkét párt azzal biztatja magát, hogy a délutáni órákban fognak tömegesen eljönni a hívei.

11 órákor a szavazatok aránya ez:

Lukács	213
Németh	149

Az utcán czédulákat osztogatnak következő tartalommal: »Lukács György nem miniszter többé! A kormány lemondását a király elfogadta.«

Fél 12-kor:

Lukács	243
Németh	194

Néhány percczel 12 óra előtt lépett a szavazóhelyiségbe gróf Andrássy Gyula és Némethre, a függetlenségi jelöltre adta le szavazatát. A grótot úgy az érkezéskor, mint a távozáskor zajosan megéljenzették.

Déli félegy órákor a szavazatok aránya ez volt:

Lukács	286
Németh	238

A volt Lendl-pártiak közül eddig csak nagyon kevesen járultak az urna elé. Egyáltalán eddigelé feltűnően kevesen szavaztak le, de valószínű, hogy a délutáni órák mozgalmassabbak lesznek.

Egy órákor:

Lukács	322
Németh	250

Fél 2-kor:

Lukács	392
Németh	297

Délben a tisztviselők hivatalos parancs alatt szavaznak, ellenzékiek 2—3-ig fognak szavazni. Andrássy gróf és Bánffy báró leszavaztak Némethre.

Délután két órákor a szavazatok így oszlanak meg:

Lukács	410
Németh	320

Fél 4 kor:

Lukács	529
Németh	457

5 órákor:

Lukács	545
Németh	486

Hat órákor felülkerekedett Lukácsnak a függetlenségi jelölt. Lukács kilátásai rohamosan csökkennek. Ekkor így állnak a szavazatok:

Németh	579
Lukács	578

Hét órákor:

Németh	763
Lukács	660

Kilenc órákor:

Németh	811
Lukács	714

A zárórát a választás elnöke fél 10-re tüzte ki, melynek letele után a jelentkezők leszavaztak. A II. kerület mandátumát, mint előre látható volt, Németh Imre nyerte el 231 szótöbbséggel.

A politikai válság.

A szedők sztrájkja áll a válság tekintetében előtérben. Az a fanatikus merénylet, a melyet a sajtószabadság ellen intéztek. Erre vonatkozólag híre járt, hogy a szedők újra munkába állottak, de fényes diadal után, a mennyiben a koalíciós lapok kötelezték magukat, hogy Jakabék ellen semmit sem irnak. Hogy ez mennyire igaz, mutatja egyik koalíciós újság, a Magyar Estilap nyilatkozata, a melyben következőleg kezdi meg a sztrájk után megjelent első számát:

A »Népszava« ökölnyi betűkkel a lap élén azt írja, hogy a hírlapszedők harcza 10 koalíciós lapot megtört már. Mi igazán nem tudjuk miben törtünk meg? Igaz, hogy egy napig rongyosan és egy napig egyáltalában nem jelentünk meg, de biztosíthatjuk a bennünket

zeti életének megfelelő mozzanataival vonatkozó összehasonlítást tenni, nagyobb ember-tapasztalaton s az emberiség behatóbb tanulmányozásán alapuló józan gondolkodással csakis az alábbi pontok értelmében állapíthatjuk meg kultúrtörékvéseinknek irányát.

1. Eszesebb fiainkat úgy kell képeztetnünk és nevelnünk, hogy a dualisztikus államformából folyó életpályákat szöszterint eláraszthassák: a királyi személye körül szervezett bizalmi állásokból, a közös minisztériumokból, követségekből, konzulátusokból, a hadseregből, s más közös intézményekből, képzettségükkel s használhatóságukkal sikeresen szoríthassák ki a német, lengyel elemet.

2. Oda kell hatnunk, hogy a magyar államiság keretében szervezett összes hivatalos állásokat szigorúan szakképzett, kötelességtudó, jellemességre és tisztelteméltóságra sokat tartó egyénekkel tudjuk betölteni. Ezt elérhetjük a középiskolai és felső oktatásnak megfelelő szervezésével, a kinevezési rendszer reformálásával, a kifogás alá eső ténykedéseknek kérlelhetlen büntetésével. Hivatalos forrásokból megállapítottam, hogy Angliában, Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában, Poroszországban, Ausztriában együttvéve 100 azaz száz év alatt nem ítéltek el lopás, csalás, sikkasztás, zsarolás, megvesztegetés és kötelességmúlás miatt annyi köztisztviselőt, mint Magyarországon egyetlen egy évben 1899-ben. Ilyen rémületes rekorddal európai népek sem vagyunk tekinthetők, ha mindjárt Európában lakunk is. Ez ázsiai álla-

potnak megszüntetése legégetőbb kulturális feladatunk.

3. A keresztény magyar szülőktől származó tehetségesebb ifjak nagyobb számban terelendők azon hosszúságú és nehéz tanulmányokat feltelező liberális életpályákra, a hol csakis lelki kiválósággal, tudással, munkaszeretettel érvényesülhet az ember. Nem arcpirító az ráknézve, ha egyes vidéki városokban 50 orvosra, ügyvédre alig esik 10—12 keresztény s ha az antiszemita nehéz betege vagy fontos pöre van, az is szívesebben fordul zsidó orvoshoz, zsidó ügyvédhez, mert inkább bizik tudásában és ügyességében!

A műegyetemről azonban el kell ismerünk, hogy az mintegy két év tized óta már, derekas munkát végez: évről-évre fokozódó számban vonza az eszesebb magyar ifjakat, jól képezi ki, kitartó munkaképességre, edzi s az érvényesülhetés sokféle biztosítékával bocsátja ki őket kebeléből. De ha ezeket a becsületünkre való fiatal magyarokat nagyon vakargatjuk, rájövünk, hogy tulnag számban asszimilált elemek: többnyire német szülők gyermekei, ugynevezett ötven krajczáros magyarok.

A zsrnalisztikát, tudományt, irodalmat, művészetet, nagyobbbrészt zsidók képviselik, kisebb részben német szülők gyermekei. Fajmagyarral csak elvétve találkozunk e téren. Hogyan arrogálhatunk mi fölényt a nemzetiségekkel szemben és vezérszerepet a kettős államban, ha a nemzeti életből folyó mindennapi szellemi szükségletei sem tudjuk a magunk erejéből

nyújtani és valamint a cigányokkal muzsikáltatunk zsidókkal, németek gyermekeivel produktatunk tudományt, irodalmat, művészetet. Kétségbeejtő állapot! A baj orvoslása nem könnyű dolog. Valamit azonban tenni kell.

A megteremtendő és fejlesztendő magyar kultúra érdekében nemzeti közkinccsnek kellene tekintenünk az egyének lelki kiválóságait s ezek állami érdekből volnának kiaknázandók. A japánokat utánózza, már az elemi iskolákban valódi hajtóvadászatot kellene hivat-lból rendezni a nyílt fejek, az eleven eszű fiuk után és azoknak legintenzívebb, leghasznosabb kiképzetéséről gondoskodni. A középiskolai tanítás e célzatoknak megtelelően úgy szervezendő, hogy a tudvágyat és a munkaszeretet uralkodó lelki ösztönné erősítse; a felső szakoktató, az egyetem pedig eredményesen, üdvösen tudja azt kielégíteni.

Az ilyeu irányu nemzeti kulturpolitika betetőzését nyerné az által, ha a hatalmi tényezők kinevezéseknél, előléptetéseknél, kintüntetéseknél, első sorban a tehetséget, a tudást, a munkaszeretetet méltányolnák. Ez eljárásból kifolyólag társadalmilag is érvényesülne a lelki kiválóság, mi maga után vonná a műveltségre való általánosabb törekvést.

4. Általánosabb jólet, vagyonság nélkül nem válhatunk modern kulturnéppé. Hogy a meggazdagodásnak par excellence forrásait első sorban a fajmagyarságnak biztosíthassuk, legeszesebb fiainkat közgazdasági tevékenykedésre is kell serkentenünk és őket ennek megfele-

is megtört szedőket, hogy ma már nélkülük is megjelentünk volna.

Egy irányban azonban mégis megtörtünk. A mi magasabb szempontból folyó szociális felfogásunk alapján, mely nem alkalmazkodik napiáramlatokhoz és előnyökhöz, egy évtized óta jóformán szocialista lap voltunk, anélkül a szótár nélkül, melyből lojális munkásainak a »sajtórima«, »csirkefogó«, »gazember« és más efféle kifejezéseket merítik és alkalmazzák mindenkire, aki nincsen velük egy nézetben. Részrehajlók voltunk mindenkor a munkásság javára és királyt, kormányt, kapitalistát, szóval mindenkit támadtunk, de munkást vagy munkásságot soha.

Ez a részrehajlás most megszűnik. Nem leszünk méltánytalanok ezután sem, de szigorúan tárgyilagosak leszünk és részrehajlás nélkül a munkásság tulkapásait is bírálni fogjuk.

Természetesen hívek maradunk önmagunkhoz és elveinkkel ellentétbe nem jutunk, de mindenkor vizsgálni fogjuk azt is, hogy kik és miért osztoznak elveinkben és őszintén bírálni fogjuk a mindenkori harci eszközöket is.

Ime, az egyik »megtört koalíciós lap« vallomása.

Kossuth cikke.

Nagyon érdekes cikket írt Kossuth a *Budapestben*. Ugy érzik, mintha a legutóbbi események folytán Kossuth maga, az általános választói jog lelkes bajnoka is kételkednék felőle, vajjon le szabad-e rontani a választói jog korlátait olyan alakok érdekében, akik a büntető törvénykönyv korlátait akarják első sorban lerontani?

Rámutat a 48-as idők dicső hagyományaira s arra a következtetésre jut, hogy jogot csak az kaphat, aki élni is tud vele.

Czáfolatok.

A tegnapi nap a tagadások jegyében jár. Fejérváry tagadja, hogy lemondott volna; Lukács tagadja, hogy a béke érdekében járt volna Kossuthnál; Széll tagadja, hogy kibontakozásra gondolna. szóval mindenki tagad és

mégis van valami igaz az összes szárnyrakelt hírekben, ami végül a tagadások ellenére is nyilvánvalóvá lesz.

Fejérváry nem adta be alakilag a maga lemondását, az igaz; de igaz az is, hogy egész sor előterjesztést tett a királynak és megmondta, hogy a benyújtott javaslatok jóváhagyása nélkül nem vihetné tovább az ügyeket. Es a király néhány napig gondolkozni fog a tárgy felett. Hát ez csakugyan nem lemondás; alap a tagadásra, de azért veszedelmesen hasonlít a lemondásra és végeredményében nagykönnyen azzá válhatik.

Lukács tagadja, hogy ő bárminő kompromisszumot kötött volna és hogy a 17 pont, melyet emlegetnek, nem létezik. Tudomásunk szerint Lukács előadta Andrásynak, Kossuthnak és Apponyinak, hogy ő szeretné a 67-es pártok megegyezését, kabinetalakítást Andrassy elnöklete alatt és a függetlenségi párt jóakneutralitását. El is mondta, hogy mi minden volna az, amit a korona — az ő nézete szerint — nemzeti irányban koncedálna; a koalíció vezeterei is megmondták a maguk nézeteit. Kossuth Ferencz a nézeteket összeegyeztette és összefoglalta és végül abban maradtak, hogy bizony jó lesz így, csak alkalmas módon, mely senkit sem aláz le, kellene a dolgot a király elé vinni.

Az is kiszivárgott, hogy a pontok között vannak biztosítékok nemzeti irányban, van általános választói jog, van külön magyar udvartartás stb. stb. Ez nem kompromisszum; ma tagadni is lehet még, de veszedelmesen hasonlít a kompromisszumra és nagykönnyen azzá válhatik.

Széll Kálmán tagadja, hogy ő a kibontakozással toglalkozik, de mikor Kossuthnál azon gondolkodtak, hogy ki volna az, aki a pártok presztizsének csorbitása nélkül közvetítő lehetne, Széll Kálmánra gondoltak és Lukács azt mondta, hogy Széll tudja mindazt, amit ő csinál és ajánl s ha mód nyílik rá, szíves-örömmel áll rendelkezésre. Ezzel csakugyan nem dolgozik a kibontakozáson; ma tagadni is lehet még,

de mégis csak veszedelmesen hasonlít a dolgozásra és nagykönnyen azzá válhatik.

Mindent egybevetve, úgy kell megítélnünk a helyzetet, hogy a béke utban van, de a várt határidőre, december 19-ére még nem lesz meg, hanem valószínűleg az elnapolás után és a tervezett feloszlás előtt jön létre.

De ha lesz is béke, a feloszlás a leg-sürgősebb javaslatok után mégis bekövetkezik, mert a függetlenségi párt nem tűrheti, hogy a szabadelvűpárt más név alatt újra összeálljon.

A szabadelvűpártban.

A szabadelvűpárt természetesen kellő figyelemmel várja a bekövetkezendőket. Gróf Tisza István látogatása tegnap nem volt olyan véletlen, amilyenek a volt miniszterelnök azt feltűntetni akarta volna. Tisza kijelentette ugyan, hogy csak magánügyei elintézésére jött a fővárosba és ma visszautazik, de nagyon feltűnt az a hosszú tárgyalás, amit a programkészítő-bizottság előadójával, Jakabffy Imrével folytatott, a ki átadta neki a programjavaslatot.

Egyelőre azonban ennek a programnak az elkészítéséről nem lehet szó. Tisza maga kijelentette, hogy a dolgot nem látja időszere- nek s be akarja várni az újabb fejleményeket, mielőtt a párt leköti magát. A párt vezetere azt is hozzátoldotta, hogy ez aligha történik meg a képviselőház ülése előtt. Aminthogy természetes is, mivel a tervezett kibontakozási akció terminusát december 19-ike után teszik. És a szabadelvűpárt most már nem akar megint kiesni a játékból.

Kubinyit kinézték.

Tegnap este kinos és jellemző szcéna is játszódott le a szabadelvűpártban. Mikor leg-elevenebb volt az élet a klubban, akkor kinyitak a szárnyasajtók és belépett rajtuk Kubinyi Géza. A volt szabadelvűpárti nagyság, az új komáromi főispán, aki azonban még mindig nem lépett ki a szabadelvűpártból, barátságos mosolygással jött és egyenesen a felé a csoport

lően képeztetnünk. Negyven évvel ezelőtt a japánok erős akarattal elhatározták, hogy a nyugat-európai népek műveltségét egész terjedelmében magukévé teszik; nagynevű mágnáscsaládok sarjai is, alárendelt állásokat vállaltak német, francia, angol gyárakban, kereskedőházakban és nemzeti iparuk, kereskedelmük felvirágoztatására irányzott fáradozásait ép oly dicső dolognak tekintették, mint azt, hogy hazájukért halálmegegyezéssel ontják véréüket.

Baross Gábor el volt tökévelve, hogy ha kell, a föld alól is terem egy magyar bankár, nagygyáros, nagyiparos, nagykereskedő osztályt, mely gazdasági boldogulásunkat megvalósíthatja. Korai halála után nem akadt vállalkozó nagy terveinek kivitelére. Az észszerű magyar kulturpolitika azonban kell, hogy szent hagyományképp propagálja Barossnak nagy eszméit.

5. A kultura terén vezető népekkel bensőbb lelki érintkezésbe kell júnunk. A nemzeti génuszban rejlő szellemi erők csakis ilyen ihlet útján ébreszthetők életre, avagy serkenthetők üdvös irányú tevékenységre. Minden műveltségre törekvő magyar embernek ennél fogva legalább egy, de lehetőleg több idegen nyelvet kell jól tudnia: tehát a nálunk annyira gyűlölt nyelvtanulásnak elsőrendű kulturális jelentősége van. Korán kell gyermekeinket azon szellemi példákhoz szoktatnunk, melyet a kiválóbb német, angol, francia napilapok, folyóiratok, könyvek s egyéb termékek nyújtanak. Araszsa el fiatalságunk a külföldi jelesebb tanítványokat egyetemeket. Az emberiség élite-

lényeivel keressük az érintkezést s ápoljuk azt egész életünkön át. Zárándokoljunk el minél gyakrabban azokra a helyekre, honnan a haladás világhossza árad szét a művelődő nemzetekre.

6. Szokásainkból, erkölcsainkből gondosan ki kell irtanunk mindazt, mi a becsületérzést, a családi erényeket, a hazafiságot, a vallásosságot veszélyeztetheti. A fajmagyarokat ki kell ragadnunk abból a lelki pocsolyából, melyben szellemi tunyaságuknál fogva fetrengenek. Kérlelhetlen háborút kell folytatnunk minden ellen, mi a társadalmi érintkezésben kanász szellemre emlékeztet. A nemesebb szórakozások iránti érzéket jelentékenyen fejleszthetné a helyes irányba terelt nőnevelés. Finomlelkű, művelt nők nemesítőleg hatnak környezetükre.

7. A nemzetközi politikának az az ellenállhatlanul érvényesülő irányzata, melynél fogva világbirodalmak alakultak és vannak alakulóban, melyek az egész földnek maguk közt való felosztására törekednek, ez az irányzat nemcsak államiságukban, de nemzetiségükben is fenyegeti a kicsiny népeket, mert az állam-óriások előbb-utóbb magukba kebelezik s az idők folyamán nyelvileg is magukba ovasztják. E bekövetkezendő nemzeti végkatasztrófára való tekintetből minden elképzelhető eszközzel oda kell hatnunk, hogy előmozdítsuk egyrészt a magyar fajnak természetes szaporodását, az országukban élő idegenjauknak asszimilálását, vagyis magyarosítását.

8. Kulturális feladatainak észszerű osztá-

lyozásában a művészeti és szépirodalmi tekintetek csak az eddigiek után bírhatnak jelentőséggel. Az idevonatkozó vívmányokban van sok elismerni, — de gáncsolni való is. Köz-művelődésünk szempontjából érdemes dolog a műszeretnek, műértelemnek s műgyakorlatnak általános elterjedése, de nagy hiba a művésztől mindennapi kenyerüket várók számának módfeletti mesterséges felszaporítása.

Nincs műszükségletekkel bíró nagyobb közönségünk, mely őket megfelelő munkával láthatná el. Művészeink java külföldön értékesíti termékeit. A többieknek pedig az állam legtöbbször sanyaru helyzetükre való tekintetből eszközöl vásárlásokat avagy megrendeléseket. Az ily módon szerzett mázolimányok, szobrok aztán elégtelenítik inkább gyűjteményeinket, köztermeinket, mintsem ékítik. Ez az eljárás azután csakis a műizlés megrontására, hazai művészetünk diszkreditálására, figymálására vezethet.

Észszerűen megállapított kulturpolitikánk pontos körülírásából könnyen ismerhetők fel a magyar középiskolának kulturális feladatai. Mivel a mi kulturpolitikánk minden más népétől az adott tényezőknél fogva szükségképpen eltérő kell hogy legyen, magától értetődik, hogy a magyar iskolákban nem az absztrakt legjobbnak, hanem annak érvényesülésére kell törekednünk, a mi kulturális feladatunknak legmegfelelőbb.

felé sietett, amelynek közepén gróf Tisza István állott. A teremben egyszerre nagy lett csend, rideg arcok néztek a megyefőnökre, aki nem értette a dolgot. Hiszen mindaddig, amíg csak a kinevezése meg nem jelent a hivatalos lapban, mindennapos vendég volt a klubban, ahol tudták, mi fog történni és cseppet sem éreztették vele az antipatiájukat. De persze, akkor még nem volt reménység a kibontakozásra... Tisza végignézte okulárjával Kubinyit, aztán hátat fordítva neki és *ezentúl a jelenlétéről egyáltalán nem vett tudomást.*

A komáromi megyedirektor sápadtan rágta az ajakát, majd bement a billiárd terembe. Az emberek úgy kikerültek az utját, mintha belpoklos volna. Végre a szolgának mondta fanyar mosolylyal Kubinyit:

— Hiszen én csak Szulyovszky Dezsőt kerestem...

Azután otthagya a klubot. De ekkor sem vette észre senki...

A szabadelpártpártban terjedt el tegnap annak a híre is, hogy Fejérváry köti magát ahoz, hogy kibontakozási kísérlet esetén ő tárgyalhasson a koalícióval. Ő tudja, hogy miért...

Bécsi hírek

Egy igen előkelő állású osztrák állami tisztviselő egy újságíróknak azt mondta, hogy az osztrák kormánykörökben már azt hiszik, hogy *Fejérváry már átadta a királynak lemondását.* Az ok állítólag abban rejlik, hogy azok az előterjesztések, amelyeket Fejérváry a magyar országgyűlésnek újból való összeülése alkalmából a királynak tett, nem nyerte meg a felségetszését. A király eddig még nem döntött ugyan Fejérváry előterjesztései dolgában, de valószínűtlennek tartják, hogy ezekhez hozzájáruljon. Osztrák kormánykörökben általános az a nézet, hogy Budapesten az összes politikai pártok hajlandók *fegyverszünetet* kötni és hogy a helyzet már eléggé megérett arra, hogy a *koalíció végre elváltatja* a kormányt.

Ma délelőtt Vörös László a N. W. T. egyik munkatársát fogadta, kinek arra a kérdésére, vajjon igaz-e a hír, hogy a magyar kormány állása megrendült, azt felelte, hogy a kormány állása erős és hogy a megrendülésről terjesztett hírek alaptalan koholmányok. Az újságíróknak arra a további kérdésére, vajjon a kormány tervei közé befoglalta-e a képviselőház feloszlását és vajjon ebben a tekintetben döntött-e a király, azt felelte Vörös, hogy eléte döntésről ezidő szerint nem lehet szó, hozzátéve, hogy a miniszterium egészen biztosnak érzi magát.

Rómer pütkösi főjegyzősége megszűnt.

A pestmegyei vármegyeházán Rómer átadta az aktákat Dubraviczky tb. főjegyzőnek, mert a közigazgatási bíróság úgy döntött, hogy a törvényesen megválasztott alispánhelyettes Vagyázó.

Gyávaság netovábbja.

Jakabék — asszonyok és gyermekek ellen támadnak.

Felháborító hirt közölnek Budapestről. Jakabék nem elégték meg azt, hogy a sajtószabadság ellen orvul merényletet követtek el. Tehetetlen dühükben, hogy az orvtámadás visszafelé sült el, gyenge asszonyokat és ártatlan

gyermeket támadtak meg. S azt hiszi valaki, hogy asszonyok ellen vitézkedőket nem fogja már most elítélni a magyar sajtó a sztrájkotól való félelmében? Sőt hogy még jogokat fog nekik követelni?

A silány lélekre valló esetről következő tudósításunk szól:

Terrorizmus a Budapesti Hirlap szedői ellen.

A Budapesti Hirlap, mely a nemzetközi szociálisták merényletét oly fényesen kiállotta és visszaverte és amely a Pesti Hirlappal egyetemben, eredményezte azt a csufos kudarcot, mely a szedő sztrájkot érte, amidőn hirtelen paktumos kedvük lett a sztrájkvezetőknek úgy hogy kiegyeztek a nyomdatulajdonosokkal, — rettenetes szálla lett a szociálisták szemében. A Budapesti Hirlap nem írta alá azt a nyilatkozatot, amelynek szövege még ismeretlen s ezért a sztrájkolók ellhatározták, hogy mindenáron terrorizálják a B. H. szedőit.

A szedők már 3 napja az öntökkal együtt a B. H. épületében háltak, hogy a sztrájkolók erőszakkal vissza ne tarthassák otthon. Ma éjjel azonban hazamentek családjaihoz, mert híre érkezett, hogy a sztrájkolók behatoltak némelyiknek lakásába, *feleségét, sőt gyermekeit bikaesőkkel elverték* és égtelen fenyegetőzésben törtek ki, ha rá nem beszél az urát, hogy a sztrájkolókhoz csatlakozzék.

A szedők és öntők tehát ma hazamentek, ellátva revolverekkel. Ma reggel óta azután lakásuk előtt lesték őket a sztrájk kiküldöttei, vagy a közeli utcában elrejtőzve vártak rájuk. A szedők erre telefonon kértek segítséget a B. H. tól, amely azonnal intézkedett, hogy rendőri assistenzia menjen értők és minden szedőhöz 2—2 rendőr ment el, akiknek kíséretében jöttek be. A munka a B. H.-nál rendszeren folyik tovább.

Városi közügyek.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Tegnap, csütörtökön délután tartotta rendszeres havi ülését Nagyvárad város közigazgatási bizottsága.

Bordé Ferencz főjegyző elnökolt; jelen voltak Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Varró Domokos kir. főmérnök, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Virágh Béla kir. főügyész, dr. Baróthy Akos v. főorvos, Tóth Márton v. tiszti ügyész, dr. Istvánffy István I. aljegyző, mint előadó, Juricskay Barna és dr. Cseresznyés Béla aljegyzők, Rádl Odön, dr. Konrád Márk, Mihelty Adolf, Hlatky Endre.

Az ülés megnyitása után dr. Istvánffy István előterjesztette a polgármester-helyettes havi jelentését a közigazgatás novemberi állapotáról. Az érdekesebb adatok a következők:

A *közegészségügyi* állapot november hóban — mivel a kanyaró betegség járványszerűen lépett fel és a halálozások száma is több, mint a születéseké — kedvezőtlen volt. A heveny fertőző betegségek közül a hasihagymáz lényegesen apadt, amennyiben az október hóban felmerült 36 betegesüléssel szemben nov. hóban már csak 15 eset fordult elő, 3 halálozással; a ronszó toroklob 16 esetben, 3 halálozással mutatkozott. Kanyaró 80 esetben, 3 halálozással volt bejelentve. Ez a betegség Olasz városrészen, az ugynevezett »Réten« mutatkozott nagyobb számmal a széles-utcai állami- s a Szt. Vincze intézeti óvodákba és ugyanezen intézet elemi iskolájába járó gyermekek között; miért is a betegség terjedésének meggátlása érdekében ezen iskolákat a tiszti főorvos javaslataira 2 hétre bezárattam.

A Sztaroveszky-alapítványi gyermekkórházban novemberben 44 fekvő és 136 bejáró, a városi »Szent László« járványkórházban pedig 23 beteg volt gyógykezelés alatt.

November hónapban született 59 fiu és 57 leány, összesen 116 gyermek.

Elhalt 81 fi, 60 nő, összesen 141 egyén.

A születések arányszáma 27.3%, a halálozásoké az idegenekkel együtt 33.2%, csupán a helybelieknél 25.2%. Így általában 25 főnyi apadás, az idegen halálesetek leszámításával azonban 9 főnyi sz. porodás mutatkozik.

A halálozások városrészek szerint a következőleg oszlottak meg: Újvároson 32, Olasziban 31, Váralja-Velenczén 21, a kórházban 57.

Hét éven aluli gyermek 38 halt el.

Szegény beteg 525 gyógykezelést az országos betegápolási alap terhére.

Az állategészségügyi állapot változatlan.

A közbiztonsági állapot kielégítő volt.

A »Wolff« korcsma környéén újabbán is felmerült utonállás és a csendőrséghez intézett megkeresések eredménytelensége arra bírta a város tanácsát, hogy a rendőrkapitány javaslataira a szervezeti szabályzatban már régebben megállapított, de eddig még nem szervezett lovasrendőrséget életbe léptesse. E végből a meglévő legénységi létszámból 5 rendőr lovas szolgálatra osztott be, akik a város külterületén teljesítenek őrzőfeladatokat. Remélhető, hogy ez az intézkedés a város külső részeinek élet- és vagyonbiztonságára üdvös hatással leend.

Lopás 69, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 5, csalás 5, hamis pénz forgalomba hozás 1, sikkasztás 6, zsarolás 1 esetben volt bejelentve.

A nyomozás 59 esetben sikeres, 30 esetben sikertelen volt.

Ezenkívül nyomozás teljesített: a kir. ügyészség elrendelésére 29 más hatóságok megkeresésére 42 esetben.

Letartóztatva volt 121 egyén, akik közül az illetékes bírósághoz átkisérített 25, eltolon czoltatott 96.

Kihágási feljelentés 236 esetben tétetett.

Külföldre szóló utlevél 16 adatott ki, amelyek közül 8 Amerikába szól.

Novemberben 2 öngyilkosság és 1 kisebb tüzeset történt.

A közadók november havi bevételi eredménye nem volt kedvező, mert 73796 korona 62 fillérrel kevesebb kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt:

kincstári adóban	67632 K 02 f.
kamatban	47 » 34 »
betegápolási pótdobban	4068 » 24 »
ka natban	20 » 30 »
hadmentességi díjban	116 » — »
kamatban	5 » 70 »
iparkamarai illetékben	3599 » 56 »
házalási adóban	22 » 66 »
fegyveradóban	2 » — »
gazd. munkás pénztári díjban	14 » 40 »
mely összegek a kir. adóhivatalba szállítottak át.	
Városi adóban	54262 K 57 f.
vizdíjban	19061 » 95 »
utadóban	10660 » 10 »
kamatban	8 » 24 »

folyt be.

Novemberben kiadatott 31 iparjogositvány, megszűnt egy iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

A hidvámok eltörlése.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága kimondotta, hogy a szabad forgalom biztosítása céljából a két vashidon a vámszedést beszünteti s ennek ellensúlyozására a követvámteleteket mérsékelten felemeli.

A kereskedelmi miniszter leirata folytán a tanács bekérte az államépítészeti hivatal a hidvámok eltörlését a szabad forgalom szempontjából indokoltnak és helyesnek tartja s a fel-emelt követvámteletek változatlan jóváhagyását véleményezni.

Ez alapon a közigazgatási bizottság a tör-

vényhatóság határozatának jóváhagyását feliratban kéri a kereskedelmi minisztertől, azzal, hogy az új kövezetvédijszabályzatot az életbeléptetéstől számított 12 évi időtartamra engedélyezze.

A hitoktatás az elemi iskolákban.

A községi iskolaszék elhatározta, hogy a szegény és távollakó iskolásgyermekre való tekintettel a községi elemi iskolákban a téli hónapokban az előadások reggel 9 órakor kezdődjenek. Az új rend azonban egyes községi iskolákban megzavarta a hitoktatást, mert a változott tanrendben nem jutott idő az eddigi hittani órák megtartására.

A tanfelügyelő akként intézkedett, hogy egyes iskolákban a délutáni 2—3 órai tantárgyakat átteszik délelőtt 11—12 órára és délután 2—3 óráig lesznek a hitoktatási órák.

A közigazgatási bizottság azzal fogadta el az előterjesztést, hogy a 9 órai oktatás novembertől február végéig tart.

Még néhány apróbb ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

NAPRÓL-NAPRA.

Tanulságok.

A mi közönségünk igazán csodálatos. Már napirendre tért a házunkban lefolyt gyalázatoságok fölött. Fogadást ajánlanánk, hogy az ország azon részeiben, ahol a katolikus közélet egészséges, lüktetése élénk — jóval többet és jóval tovább foglalkoznának a nyomdánk ellen intézett rablótámadással, mint a mi városunkban, vagy akár a mi utcánkban is. Különös provincia ez a miénk. A lelki vakuság és siketségnek elrettentő példáival. Nos, mi nem felejtettünk még és nem is felejtünk — *soha!* Levonjuk tehát a közelebbi napok folyamán a szomorú események hasznosan értékesíthető tanulságait.

Ma csak egyet-kettőt izelítől.

Az első tanulságot a *rendőrség* címére adressáljuk. Nem egrovásként, csupán figyelemzetésül. Nem volt helyénvaló, hogy egy a kommuniké szerint is 60—70 főnyi tömeg a város közepén, föltartóztatlanul vonulhatott föl rombolni. Hát mire való a posztoló rendőr, ha még a legnépesebb forgalmi pontokon sem veszi észre az ilyen csoportosulást? Aztán: számolni kellett volna a rendőrségnek a *budapesti eseményekkel* is, annál is inkább miután vasárnap itt hejehujájuk volt a vöröseknek. Ha a rendőrség ezt fontolóra veszi s a körülményeket kellőleg mérlegeli, akkor módjában lett volna jelentőséket venni arról, mi készül a népámitók táborában s a kolomposokat, birkákkal együtt lefülelhetne volna idejében.

Lesz még idevágó mondani valónk, de ma elég e tekintetben ennyi. *Sine ira et studio* mondottuk. Objektive és tiszteletteljesen. Szeretjük hinni, hogy így is fogják fogadni.

A második tanulságot a *közönség* vonja le. Lehet e tétlenül néznie tovább is a szociális szervezkedést? Akinek kedves az élete, az minden igyekezetével azon legyen ezután, hogy a keresztényszociális irány érvényesülhessen a város és az egyházmegye katolikus társadalmi életében.

A harmadik tanulságot mi vonjuk le, de a katolikus közönség is gondolkodhatik fölötte. Őt napilapja van Nagyváradnak. De egyedül nekünk jutott a kiváló szerencse, hogy az éjszakai haramiák törjenek-zuzzanak, romboljanak nyomdánkban. Mit jelent ez? Bizonyára azt, hogy a mi irányunk és írásunk, a mi következetes állásfoglalásunk, meg nem al-

kuvó tevékenységünk a leggyűlöletesebb előttük. És mit jelent ez? Azt, hogy mi kiváltképpen egyenes és határozott uton haladunk.

Az ellenség kritikája a legtalálób. Rólunk pedig halálos ellenségeink állították ki most az elismerést. Hiszen *ellenségeink gyalázkodása* mindenkor dicséret és *dicsőség* a becsületes, hazafias, keresztény ügy szempontjából.

Jó uton halandunk. Rajta maradunk továbbra is. Nem kukoricázunk. A tetiek ideje itt van.

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, tenni nem mer;
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete! . . .

(h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 10., 12., 17 és 19. Előadás a Katolikus Legényegyletben.

December 17. Városa yaválasztás.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: *hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni szíveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* A püspök karácsonyi ajándéka.

Semrecsányi Pál v. b. t. t. megyés püspök ur távolból is megemlékezik a jótékony intézetekről s a szeretet ünnepe alkalmából bőkezű ajándékaival áldoz az emberszeretet és jótékonyosság oltárán. Ő Excellenciája 3000 koronát adományozott a következő intézeteknek: az Orsolya-zárdának 200 K, a Szent Vincze-intézetnek 200 K, az újavárosi Immaculata-zárdának 200 K, a várad velencei irgalmas nővéreknek 200 K, a közkórházi ápoló apácákra 200 K, a papaöveldeknek 200 K, a Szent József-intézetnek 200 K, a nagyvárad kat. legényegyletnek 200 K, a bölcsőde-egyletnek 200 K, a bihar megyei és nagyvárad nőegyletnek 200 K, a Szent László menedékháznak 100 K, a kir. kath. tanítóképződének 100 K, az Erzsébet leányárvaháznak 100 K, a városi tűzoltóknak 100 K, az önkéntes tűzoltóegyletiek 100 K, az elmekórháznak 200 K, az apostolok menedékházának 100 K, a városi árvaháznak 100 K, a városi gyermekórháznak 100 koronát.

* Boldogasszony fogantatása.

Nagy ünnepe lesz ma, pénteken, december 8-án a r. kath. egyháznak, midőn emléket üli, hogy Isten megővta az eredetbün szeplőjétől azt, kitől az Isten fia emberi testet öltött magára, a Boldogságos Szűzet 51 évvel ezelőtt hirdette ki b. e. IX. Pius pápa a szeplőtelen fogantatás hitágazatát, mely hitét képezte az egész kereszténységnek az első századok óta. A r. kath. templomokban a nagy ünnep alkalmából a szokott időben ünnepélyes szent misék és prédikációk lesznek. — A mai ünnep alkalmából bucsu lesz a várad-velencei r. kath. plébánia templomban, amelyen nemcsak Nagyváradról, hanem a szomszédos Pecze-Szőllősről és Fugyiból is sokan vesznek részt. A bucsu alkalmával ma délelőtt a v. velencei templomban az ünnepélyes szentmisét *Fetser* Antal apátkanonok, a szent beszédet pedig *Csicsay* Alajos papnöveidei aligazgató tartják.

* **Vizsgálat a keddi garázdálkodás ügyében.** A Szent László nyomda ellen intézett gaz merénylet és rombolás ügyében a rendőrség tegnap folytatta a nyomozást, amely előreláthatólag még napokig eltart. Tegnap kihallgatták a Szent László nyomda személyzetét. A kihallgatottak a romboló betörők közül csak egyet ismertek fel, *Rózsa* Kálmán helynélküli lakost. A négy letartóztatott közül Berkovits Jenőt szabadon bocsátották, mert igazolta alibi-jét. A többi hármat átkísérte a rendőrség a kir. ügyészség vizsgálóbírójához.

* **A Legényegylet Immaculata ünnepélye.** A kath. egyház nagy ünnepet ül. Nemcsak a templomokban mutatják be hódolatukat a boldogságos szűznek az egyház hívei: hanem a kath. legényegyletben is. Az ünnepély műsora a következő: Immaculata és korunk. Szónoki beszéd, tartja Popity János, ügyvédjelölt. 2. »A nővér«, Inczedy Lászlótól. Szavalja Krupka Ferencz. 3. Keresztény munkás- és iparosnők helyzete a modern szociális társadalomban előadja Kürthy Lajos. 4. »Egyenlőség.« Előadja Kahaut János. 5. »Szep'ötelen szent Szűz.« Kemenes Ferencztől, szavalja Fudally Irmuska kisasszony. 6. Régi magyar Szűz Mária ének, duett, éneklék Galló János és Szabó József. Az ünnepély ma este pontban egyenyed kilencz órakor veszi kezdetét. Az ünnepélyen résztvehetnek az egyesület tagjai hozzátartozóikkal s vendégeikkel.

* **Halálozás** Mint részvétellel értesülünk *Makranczy* Andrásné szül. *György* Anna, tegnap éjjei 11 órakor életének 19-ik, boldog házasságának 10-ik hónapjában hosszas és kínos szenvedés után elhunyt. A korán elhunyt fiatal asszony temetése ma, pénteken délután 4 órakor fog végbemenni a róm. kath. egyház szertartása szerint az iskola-utcai gyászházból.

* **A vetélytársak párbaja.** Rostás Ignác néhány hónap óta együtt él Kordován György feleségével Lakatos Marival. Az idilli család életét megzavarta ma Kordován. Lakatos Mari kiadta Rostás Ignácnak az utat és eme jeles fordulat páratlanul hangos családi jelenetben csucosodott ki ma délelőtt a Nagypiac téren. Itt ugyanis Kordován és Rostás, mint két lovagias cigány gentelmanhoz illik, füttykössel intézték el a köztük f-nforgó családi viszályt és a páratlanul izgalmas verekedésben élénk részt vett Rostás Ignác apja Rostás Sándor azonképpen a már hű feleségévé vedlett Lakatos Mária is. Szóval segédek is voltak. Az óriási nézőközönséget csodított verekedést Bott György rendőrellenőr intézte el azzal, hogy előállította Kordovánt is, meg Rostás Ignácot is. A bekísérés tartalma alatt Lakatos Mari elárulta, hogy Rostás Ignác az éjszaka egy pompás csikótt lopott valahol és a csikó otthon van. A remek sötétpej csikót, homlokán fehér csillaggal csakugyan meg is találta a rendőrség Rostásék istállójában és gondjaiba vette. Uglátszik azonban, hogy ez a lókötés csak bevezető akkordja több más hasonló ügyletnek. Éppen azért a rendőrség a kínos ügyben tovább nyomoz. A két vetélytárs biztos zár alatt ül.

* **Öngyilkosság.** A járókelők figyelmét vonta magára tegnap reggel a homályos szürkületben egy lámpa vasán lüggő sötét tömeg. A posztoló rendőr is figyelmes lett a himbálódzó tömegre és odament. Egy munkásember fűgött ott felakasztva. A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkos biharudvari lakos, Kiss Miklós 28 éves munkásember. Tettének oka ismeretlen. A holttestet beszállították a hullaházba.

* **Borzalmas bosszu.** Tegnap regge Sarkadon Szilágyi Lajost megfojtva találták a saját házában padlásán. A gyilkosságnak csakhamar hire futamodott a faluban. A csendőrség azonnal a tettes kinyomozásához fogott. A halott nyakára egy galand volt csavarva és ennek segélyével történhetett a megfojtás. Meg-ejtett szemle után a csendőrség a Szilágyival

vadházasságban élő Kincses Esztert letartóztatta. Az asszony kihallgatáson nem várt valamást tett; ugyanis minden lelkifurdalás nélkül előadta, hogy Szilágyit ő tojtotta meg boszszuból. A gyilkosságának elkövetése előtti estén lakadalomban voltak, ahol Szilágyi erősen leitta magát és eltávozott. Amikor az asszony haza felé ment, meglátta amint Szilágyi egy nyilvános mulatóhelyről jött ki. Hazaérve Szilágyi a padlásra ment fel, hogy kialudja magát. Mikor már Kincses Eszter megvolt győződve arról, hogy Szilágyi alszik utána ment és őt megfojtotta. A vizsgálat tovább folyik. Az esetről különben értesítve lett a királyi ügyészség is, mely a nagyszalontai királyi járásbírósgot bízta meg a vizsgálat vezetésével, egyszersmint a hulla felboncoltatását elrendelte, melynek foganatosítására a nagyszalontai járási, Gerő Sándor dr. törvényszéki orvosokat rendelte ki.

* **Ünnep miatt.** A Polgári takarékos és segélyszövetkezethél a befizetések e hó 8-án, azaz pénteken délelőtt ünnep miatt 9—11-ig teljesítendő.

* **Rendőri hírek.** *Sikkasztó segéd.* Weinberger Samu szobafestő, Ujfaluban munkát vállalt, melynek elvégzése küldötte Hermann Dániel nevű segédjét küldötte ki. Herman megjárta B. Ujfalut, a munkát azonban nem végezte be, ellenben 80 korona munkadíjat zsebre vágott. Főnöke most tett ellene feljelentést. — *Tolvajok a konyhában.* Vomácska József Szalárdi u. 13 sz. a levő lakásából egy czinkanát, egy lepedőt és egy rézmoszart loptak. Nyomozás folyamatban van.

* **Találtak** egy erszényben 40 korona pénzt és ezenkívül 10 korona pénzt igazolt tulajdonosuk jelentkezzék a főkapitánynál.

x **Köhögést, rekedtséget, hurutot** s minden egyéb lélegzőszervi bántalmakat rövid idő alatt végleg megszüntetnek a *Cyklamen szeletkék.* Kapható a „Kigyó” gyógyszerertárban Nvárad, Bémer tér, ára 60 f.

Holnap, szombaton

nagy disznótor

CZEGLÉDI SÁNDOR

vendéglojében.

x **A közönség érdekét** mozdította elő **TESZLER SIMON** helybeli posztónagykereskedő, hogy engedve t. vevői általános óhajának, *posztónagykereskedését szabászati teremmel* bővítette ki. Kiváló képzettségű és a fővárosban, valamint külföldön bő tapasztalatokat szerzett szabászt szerződtetett, ki a legdivatosab faconok készítésével a legkényesebb izlést is kielégi, s így bárki *egyhármadrésznivel olcsóbban*, mint bárhol másutt szerezheti be a legfinomabb angol és scott keimébből ruhászükségletét. Egy egyszerű levelezőlapon közölt kívánságra dus collectióját bármikor rendelkezésre bocsátja s azt választás megejtése végett bárhova elküldi.

x **Uj vendéglő megnyitás!** Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy Körös-utca 1 szám alatt a volt Szabó Gyula-féle vendéglőt megvettem és és azt e hó 9-ikén szombat este *nagy disznótorral* egybekötve megnyitom. Kitűnő ételek és italok s naponta friss csapolású sör kapható. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri a Körösparti vendéglő tulajdonosa.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: d. u. Aszfaltbetyár, este Mikádo B. Szombat: Mikádo. C. Vasárnap: d. u. Gésák, este Kuruczurfang.

A mai előadások. Nagy érdeklődés nyilatkozik meg a mai előadások iránt. Ugy délután, minl este kitűnő darab kerül színre. Délután Az aszfaltbetyár, énekes bohózatot adják fél helyárrakkal, este pedig a Mikádo, angol táncoperettet elevenítik fel Tihanyi Miklóssal a czimszerepben. A primadonnák közül Aradi Aranka és Bárdos Irma vesznek részt az előadásban. — Szombaton megismétlik a Mikádo előadását.

Vasárnap a színházban. Vasárnap szintén két előadásban vesz részt a színtársulat. Délután, az eddigi megállapodás szerint, a népszerű Gésák operette kerül színre, míg este a Kuruczurfang, népies, énekes színművet adják. Mindkét előadásban a társulat legjobb tagjai vesznek részt. A vasárnapi előadásokra már szombaton délután 3 órától kezdve lehet jegyet váltani.

TANÜGY.

Alvinczy Sándor könyve.

Alig mentek szét az előfizetési felhívások és a mutatónyelvek Alvinczy Sándor könyvéből s máris közbeszéd tárgya a megjelenendő kötet. Egyik kitűnő pedagógusunk azt mondotta róla:

— Olyan Alvinczy Sándor könyve, hogyha az ember egyszer kezébe vette nem tudja többé letenni.

Tanügyi könyv, de olyan zsenialitással van megírva, hogy minden művelt ember érdeklődését le tudja kötni. Az olvasó nem tudja, mit csodáljon inkább: a szerző megfigyelő képességét vagy eredeti gondolatait, széles látókörét vagy az aprólékosságokra is kiterjedő gondosságát, a magyar fajszeretét vagy egyenes őszinteségét, nagy tudását vagy lebilincselő előadási módját? Minden esetre olyan művel állunk szemben, a melynek eszméi érdemesek arra, hogy tanügyünkben korszakot alkossanak.

A munkára ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét; mai tárczánk a bevezető fejezetet közli

TÁVIRATOK.

Fehérváryék helyzete.

Bécs, decz. 7. (Saját tud. táv.) Egy előkelő osztrák tisztviselő egy hírlapíró előtt nagyon kedvezőtlenül nyilatkozott a Fehérváry kormány helyzetéről. E magas állású tisztviselő pozitív formában kijelentette, hogy Fehérváry lemondása már a király kezei közt van. Itt különben általánosan azt hiszik, hogy a helyzet Magyarországon teljesen megérett arra, hogy a koalíció vegye át a kormányhatalmat. Evvel szemben Vörös kereskedelmi miniszter egy ujságírónak úgy nyilatkozott, hogy a kormány állása erős, a posztiója megrendüléséről szárnyra kelt hírek alaptalanok.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Fehérváry holnap ismét Bécsbe utazik. Szombaton a király kihallgatáson fogadja.

Lukács látogatása.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Kossuth Ferencz ma kijelentette a M—g munkatársának, hogy a Lukács László látogatása kapcsán a koalíció vezéreiről forgalomba hozott kombinációk tisztára önkényesek és alaptalanok. A koalíció vezérei Lukácsnak semminemű garanciát nem adtak. Lukács látogatása mindössze azért volt, hogy figyelmeztesse a

koalíció vezéreit azokra az eshetőségekre, melyek abból származhatnak, ha képviselőház a királyi elnapolás után még együtt maradna. Lukács különben még azt is kilátásba helyezte, hogy ha a koalíció enged az elnapolásnak, ugy feloszlás nem lesz.

A vármegyék ellenállása.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) Römer Róbert kinevezett főjegyző, helyettes alispán ma átadta az összes hivatalos aktákat Dubraviczky tb. főjegyzőnek. Gyantiják, hogy felsőbb utasítást kapott. Arra következtetnek, hogy a közigazgatási bíróság jóváhagyta a közgyűlés határozatát, melyen Pestvármegye helyettes alispánjának Vigyázó Ferencz gróftól választotta meg.

Debreczen, decz. 7. (Saját tud. távirata.)

Hajdúvármegye mai közgyűlésén a főispán nem elnökölt s így nem lehetett alispánt választani. A közgyűlésen Veszprény Zoltán megyei főjegyző elnökölt. A vármegye közgyűlése tiltakozik a dotáció elvonása ellen s elhatározta, hogy beperli érte a kormányt. A Bocskay-szobor alapja javára a kormánytól küldött 4000 koronát nem fogadta el.

Eleve tiltakozik a kinevezendő új főispán ellen, sőt felhat imazta az alispánt kark hatalom alkalmazására ellene. Veszprémy kijelenté, hogy nem engedelmeskedik a közgyűlés határozatainak, s azért kéri felfüggesztését. A közgyűlés a felfüggesztés felől még nem határozott.

Makó, decz. 7. (Saját tud. táv.) Csanád vármegye nem installálja Cseresznyés Jánost. Mai közgyűlésén elhatározta, hogy a közgyűlés termét bezárják, ajtaját lepecsételik, Cseresznyést főispánnak el nem ismerik. Rendeletei végrehajtásától Csanád eltiltotta tisztviselőit.

Az egyház és állam elválasztása.

Páris, A liberális ujságok mint történelmi nevezetességű napot megünneplik a tegnapi napot, amelyen a senátus 79 szavazat többséggel elfogadta az egyháznak az államtól való különválásának törvényjavaslatát.

Merénylet a kihallgatáson.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. távirata.) Pétervárról jelentik: Saharov volt hadügyminiszter kihallgatáson fogadott egy asszonyt. A kihallgatás alatt az asszony hirtelen revolvért rántott elő és háromszor rálőtt Saharovra. A volt hadügyminiszter holtan rogyott össze.

A szedők bojkottja.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. távirata.) A szedők bojkottja már csak azon lapok ellen terjed, melyek a vezetőség által készített reversálist aláírni nem hajlandók. Ma délután a B. H. több szedőjét igyekeztek rávenni a sztrájkra, de kudarcot vallottak. A vezetőség által teibérelt emberek több trafikba berontottak és a B. H. ott levő példányait erőszakkal elvitték és széjjeltépték.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

M. János helyben. Komoly gondolkodás jele a dolgozat, de terjedelménél fogva s azért sem közhelős, mert formája nem eléggé csiszolt.

R. A versek technikája még döcög, a jó próza írójának ne rontsák ezek a nevét. De prózát azt kérünk Kivált karácsonyra. De esetleg addig is, azután is.

S F. A tárczákra közelebb sort kerítünk.

Sz. M. Köszönjük a szív s megemlékezést és tiszteletet. Az a tudat, hogy az ellenünk intézett gyáva merénylet olvasóink részéről is felháborodást keltett, csak annál inkább lelkesíti a további küzdelemre, akár minden poklokon keresztül.

NYILTTÉR.

Minden külön értesítés helyett!

Flegman Ármin úgy a saját, mint kiskorú gyermekei: **Rezső, Helén, Ödön, Ernő, Géza, Feri és Józsi**, valamint testvérei és rokonai nevében fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy a legönfeladózóbb hitves, a legodaadóbb anyja, a legjobb testvér és rokon

FLEGMAN ÁRMINNÉ

szül.: SCHÄFER JEANETTE

f. hó 7-én reggel 4 $\frac{1}{2}$ órakor, életének 39 ik, legboldogabb házasságának 18-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A megboldogult drága tetemei f. hó 8-án délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor fognak a gyászházból (Menház-u.) az új izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Nyugodjék békében!

Kitünő alkalom!

Kiárusítás!

Kiárusítás

N é h a i

P a t t a M a n ó

ékszerész-üzletében lévő áruk

f. évi november hó 16-ától kezdve hatósági engedély alapján kiárusíttatnak.

Mélyen leszállított szabott áron kerülnek eladásra

az összes raktáron levő nagymennyiségű tárgyak, u. m.:

arany és ezüst ékszerek, briliánsok, férfi és női arany és ezüst órák és lánczok, nickel tárgyak, evőeszközök, függők, gyűrűk, szemüvegek és látszerek, mindennemű modern és szecessziós dísz tárgyak.

A kiárusítás a fő-utcái Orsolya zárda mellett lévő üzlethelyiségben történik.

Kiárusítás!

Kiárusítás!

Kitünő alkalom!

Bumbera Imre

polgári- és papi-szabó

Nagyvárad, „Bazár“-épület, színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legújabb divatu és a legjobb minőségű **ŐSZI** és **TÉLI** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legegységesebb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság

figyelmét **SIMA, FEKETE** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reveranda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legegységesebb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka, jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok. Nagybecsű megrendeléseit kérve, maradtam kitünő tisztelettel:

Bumbera Imre,

1834

polgári- és papi-szabó.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédtő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindennemű **tűkőr, réz- és vasbutorok** a lehető legszebb árszámítás mellett a legszebb kivitelben szerezhető be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelettel készülnek minden szakmába vágó **asztalos, karpitos és díszítő stb. munkák, javítások** a legjutányosabb árszámítás mellett.

Tisztelettel

Büchler Márton.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

lta: Gorkij Maxim. 7.

— A halak nem élnek emberhussal. Csak a rák. A rák szereti.

Ignác teste melegtől eloldvad Foma tételme, de szeme előtt még mindig ott volt az a rettenetesen mosolygó ember, akit a fekete víz hintázott.

— És ki az?

— Ki tudja? Imádkozzál érte, mond: Édes Istenem, adj nyugalmat lelkének!

— Édes Istenem, adj nyugalmat lelkének — ismételte Foma suttogó hangon.

— Ugy... S most aludjál el s ne félj. Már messze van! Már eluszott... Vigyázz! ne menj közel a hajó széléhez, mert te is beleesel a vízbe. Isten őrizd!

— Ó is leesett?

— Persze. Talán részeg volt... s vége lett. Talán úgy ugrott le. Van olyan ember is... leugrik s megfullad. Az élet olyan kedvesem, hogy a halál valóságos ünnepnap annak, aki meghal.

— Pap!

— Aludjál, fiam. Aludjál!

HARMADIK FEJEZET.

Az iskolai élet első napján már két fiu ötlött Foma szemébe. Az egyik ellötte ült a padban. Foma, aki félénken tekingetett körül, egy széles vállat látott, vastag, szepplővel borinyakat nagy füleket és kopaszra nyirt fejet, melyen a vörös haj sörtemódra fölfelé állott.

Mikor a tanár így szólt: Smolin Afrikon, a vöröshaju fölállt, a tanár elé lépett, mereven szembenézett, meghallgatta a számtani feladatot s gondosan kerek számokat kezdett pingálni a táblára.

— Jól van... elég! — mondta a tanár — Tovább! Iesov Nikolai.

Nyugtalan kis fiu ugrott föl a helyéről s. miközben végigment a padok között, jobbra balra tekingetett. Mikor a táblához ért, lábujhegyre emelkedett, a kréta után nyult és írni kezdett. A tábla lassankint megtelt kis, határozatlan alakú számokkal. Aztán így szólt a fiu:

— Most tudjuk, hogy az első házaló tíz kopeket nyert az üzletben.

— Elég! — mondta a tanár. — Gyorgyejev, most mond meg te, mit kell tenni, ha azt akarjuk tudni hogy a másik házaló mennyit nyert?

A kérdés meglepte Fomát, aki ebben a pillanatban a két fiu megfigyelésével volt elfoglalva. Hallgatott.

— Nem tudod! Hm. Magyarázd csak meg neki Smojin.

Smolin, aki a krétás kezét éppen egy ronggyal törölgetni kezdte, miközben Iesov a helyére ment.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, decz. 7.

Buza okt. — — — —	16.38
Rozs okt. re — — — —	13.16
Tengeri április 1906 — — — —	13.38
Zab ápr. ra — — — —	13.16
Repeze aug-ra — — — —	21.06

Értéktözsde.

Budapest, decz. 7.

Osztrák hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	706.—
Leszámitoló bank — — — —	499.—
Rimamurányi — — — —	548.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	681.75
Közuti vasut — — — —	582.50
Városi villamos vasut — — — —	316.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 decz. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	113.75
Magyar koronajárdék 4 — % — — — —	95.30
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$, % — — — —	86.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.40
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön — — — —	2.14
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	158.—
Osztrák járadék papirban — — — —	99.75
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.—
Osztrák korona járadék — — — —	156.—
Osztrák járadék aranyban — — — —	99.80
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	1.58
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.35
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.77
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	66.275
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	65.600
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.10
Német birodalmi márka — — — —	117.62
London vista — — — —	240.32
Páris vista — — — —	95.65
20 márkás arany — — — —	23.51

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telefon: **Réh Ferencz** Telefon: 397.

gépekkel berendezett asztalos ipartelepe.
(Törv. bejegyzett cég.)

Nagyvárad, Kálvária-utca 29. sz.

Elvállal és készít: száraz fából mindennemű asztalos munkákat, u. m. ajtók, ablakok, portál, boltberendezést és butorokat.

Gépekkel famegmunkálást leszállított árban, pontosan és tisztán u. m. darabolást, gyalulást, hornyolást, vájolást, csapolást, késelést, furást, stb.

1411

Vegytisztítónkra

felhívjuk a n. é. közönség
becses figyelmét.

Tisztelettel

a „Gőzmosóda r. t.”
igazgatósága.

HIRDE T É S E K

jutányos árban
felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Belépési felhívás!

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
1906. január 1-én nyitja meg
11-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon célra szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, apró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félretenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzet üzlet rész után 20 fillér, mely 3 évig vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetűti könyvecskék kiadása mai naptól kezdve d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca sz.) eszközöltetik Nagyvárad, 1905. nov. 6.

Az igazgatóság.

A 11-ik évtársulat befizetési napjai:
Szerdán délután . . . 3—5-ig,
Pénteken . . . 3—5-ig.

A gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozom tudomására, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharmegye számára

SPITZER TESTVÉREK nagyvárad keréskedő-cég van
megbízva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó, tartós hazai pokróczokra felhívjuk figyelmézetni bátorkodunk, hogy

valódi jó gácsi-pokrócz

másnál, mint nevezett cégnél nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a SPITZER-céghez fordulni, ha megbízható és jó tartósságú pokróczokat kíván beszerezni. Az árak ugyanazok mint budapesti főraktárunkban.

Gács, 1905. november hó.

Tisztelettel:

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

Lópokróczok darabja 1 frttól kezdve.
Szőnyegek 25 krtól kezdve.

Naponta friss uradalmi tea vaj!

Blaha Istvánné.

fűszer-, csemege- és borkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca, Stern palota.
Széchenyi-szállodával szemben.

A téli idény beálltával van szerencsém friss hozatalt **csemege áruimat** ajánlani.

Kassai és prágai sódar, debreczeni paprikás és husos szalonna, felvágottak, sajtok, halak, conservek, pástétomok, californiai aszalványok, valamint közvetlen behozata u. Famaicai s angol rumok, friss tea kenyerek, orosz s Ceylon teák. Legfinomabb cukorkák és csokoládé bonbonok. A híres lengyelországi *Baczevsky-féle likőrök.*

Ugyazintén a méltóságos özv. Lukács Györgyné urnától vásárolt ó boraim eladását is megkezdtem. S azt a következő árakban árusítom: *Risling, Cabernet, Sovignió* literes palaczkokban 88 fillér. Mézes 80 fillér. Üres üvegeket 8 fillérbe visszaveszek. 50 literen felül fogyasztási adó nélkül.

Valamint mindenféle fűszereket és friss töltésű ásványvizet, idény szerint frissen lőtt vadakat a legolcsóbb árak mellett. Egy kísérlet mindenkit meggyőz, hogy kevés kiadás mellett, mily finom árut lehet olcsóért vásárolni. Szíves pártfogást kér

mély tisztelettel: 1281.

Blaha Istvánné.

Naponta friss uradalmi tea vaj!

Ajánkozás.

Plébániára házvezetőnőnek óhajt menni 34 éves, vidéki urileány, ki a házvezetésben teljesen otthon érzi magát. Czim a kiadóhivatalban.

Felhívás

a Filléres Takaré- és Segélyszövetkezet
1906 január 1-én új évtársulatot nyit.
Egy üzlet résznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi.

A szövetkezet célja az, hogy egyszerűen a tagok részére kisebb összegű hetenként ismétlődő betétek által a *gyógygyűjtést* lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamattal mellett kölcsönöket kaphassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Jelzálogbank helyiségében* (Bémer-tér, Lévai-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesítendőek.

A *vidéki beiratkozók* a heti befizetéseket a postatakarékpénztár utján *portómentesen* teljesíthetik.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

1407.

»FILLÉRES»
TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régiónek bizonyult háziszert, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél**, **csúznál** és **meghúléseknél** bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest**en.

Richter gyógyszerár
az „Arany oroslánc”-hoz, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Szörmekabátok, boák és muffok.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Bémer-tér

Karácsonyi maradékvásár megkezdődött!

Azon körülmény, hogy sikerült Aradon a jóhírnevű »Probst Károly és Társa Utódai« cég csődtömegét és Kolozsvárott a »Balogh és Reil«-féle áruraktárt megvennünk, azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy képesek vagyunk **minden versenyt felülmulva** jó minőségű kézmű- és divatárukból eddig nem létezett **rendkívüli olcsó árak** mellett, dus választékot szolgáltatni.

A karácsonyi és ujévi ünnepekhez igen alkalmas és czélszerű ajándékok beszerzésére ajánljuk dus választéku áruraktárunkat, hol **női szövetek, selymek, vásznak, fehéreneműek, szőnyeg, függöny, paplan és ágyneműekben** stb. dus választékot tartunk.

Fentieken kívül rendkívüli olcsó árban szolgálhatunk boákat, női és gyermek harisnyákat, keztyüket, meleg alsó trikót, ruhákat, férfi és női ingeket, korsettákat stb.

Amennyiben ritkán kínálkozik ily kedvező alkalom, hogy jó árul meglepő olcsó áron bevásárolni lehessen, kérjük a t. cz. vevőközönséget áruházunk megtekintésére, előre is biztosítva, hogy **olcsó, szabott árak** mellett fogjuk a szükségletét kielégíteni.

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Kert-utca 5. számú ház és ugyanott egy Bösendorfi-zongora eladó.

Erdélyi pokróczok, flaneltakarók.

Női és gyermek felöltők.

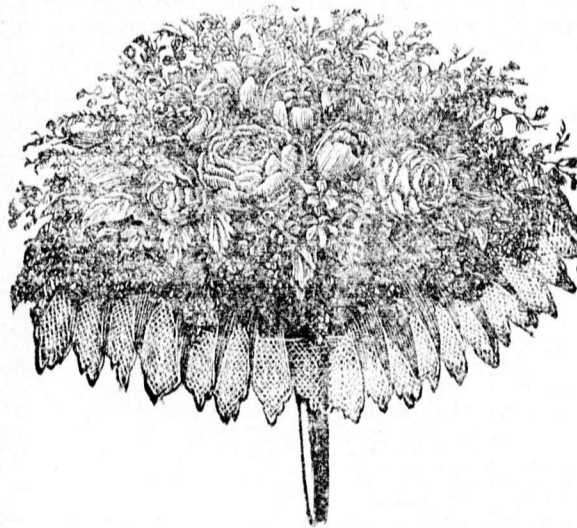
Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyvárad-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep.

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, bál vagy bármely alkalmi szép berlini papirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frt. — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, 8 forinttól 12. forintig, rózsák és Caméliákból, ami azelőtt 15 frttől egész 20 forintba került — Csokrok a legnagyobb mintájuk, legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forintig, ami azelőtt 40 forintba került. **Élő virágokból:** Koszoruk: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 forintig. — Babékoszoruk: ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2—5—10 forintig. — Ficus és Magnolia koszoruk: a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és palmlombokkal díszítve, szalag és aranyfelirással 10—25 forintig, ami azelőtt 35—40 frtba került. A fentirt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban késztetnek.

Szőlő-oltványok: Sima zöld oltvány Riparia portáliston, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 5 forint, 1000 darab 45 forint; a legkiválóbb csemegefajok 100 darab 8 forint 1000 75 forint igen erős szép gyökeres 2 éves Riparia portálistra nemesítve, a legkiválóbb borfajok 100 drb. 12 frt 1000 darab 100 forint. Csemege és lugos fajok, a legkiválóbb fajokból 100 drb. 16 frt. európai gyökeres borfajok 100 drb. 1 frt; csemege fajok 100 drb. 2 frt; 2 millió Riparia portálist sima I-ső osztályu 100 drb. 1 frt 20 kr., 1000 darab 10 frt II-od osztályu 100 drb. 60 kr. 1000 drb. 4 frt.; gyökeres I-ső osztályu 100 drb. 20 frt, II-od osztályu 100 drb. 12 frt. Riparia, Solonis és Monticola ugyancsak oly árban, mint a portálist.

Egyéb kertészeti cikkekről, valamint szőlő-oltványokról faj és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál, kiváló tisztelettel

Farkas József kereskedelmi műkertészete Nagy-Váradon.

Nagy karácsonyi vásár az ujonnan berendezett **Korona- és Filler-bazárban.**
Fő-utca, városi Bazár-épület.

MEGNYILT A KORONA-BAZÁR! hol legolcsóbban lehet vásárolni karácsonyra mindennemű gyermek-játékokat, ajándék- és dísz tárgyakat, utazó készleteket és bőröndöket. Női és férfi fehérneműeket, dohányzó készleteket.
Régi helyiségünkben csak december hó végéig tart az eladás.

Teljes listelellettel: **FRISS és TSA KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.** Fő-utca, városi Bazár épület.

Szőnyegek,

függönyök, ágyterítők, és pokróczok a gácsi gyár bizományi raktárában

Spárga szőnyegek	25 krtól kezdve.
Manilla	40 " "
Glória	80 " "
Chenilla	1.20 " "
Szövet függönyök	1.10 " "
Csipke	1.80 " "
Chenilla	6.50 " "
Szövet ágyterítők	1.50 " "
Chenilla	3.60 " "
Nagy asztal szőnyeg	3.20 " "

SPITZER TESTVÉREK

NAGYVARAD, Zöldfa-utca,

gyári, olcsó szabott árakban kaphatók.

A „Wiener Allgemeine Medicinischen Zeitung“

czimü orvosi szaklapban olvasható:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész es. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria által feltalált Wilhem-féle antirhritikus antireumatikus vértisztító tea, ez a gyorsan ismertté vált gyógyszer, illetékes nyilatkozat szerint is minden beteges lerakódás ellen alapos gyógyszernek bizonyult minden korbéli és nembeli embernél. Az ezerféle gyógymód, melyet vele a csuznál, reumánál deg-, izom és ízületi bántalmaknál el lehet érni, biztosítják e szernek a nevezett bántalmak ellen való kitűnő gyógyszer hírért. Ép így bőrkiütések-nél, nemi betegségek-nél, akármilyen régi és elhanyagolt bajok legyenek is ezek, miután a szer belső használatnál az egész szervezetet megtisztítja. Hämorrhoidális betegségek és székrekedés, májbajok és sárgaság ellen valódi kincset ér ez a tea, csak valódi legyen a tea és nem szabad az utánzat által megtévesztetnünk magunkat, mert ily esetben eredmény nélkül adjuk ki a pénzt. Az igazi, orvosi előírás után készült Wilhem-féle antiarthritis anti-reumatikus vértisztító tea használati utasítással együtt a feltalálótól **Wilhelm Ferencz** gyógyszerész, es. és kir. udvari szállító Neunkirchen, vagy fiókjaitól rendelhető.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész es. és kir. udvari szállító nál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszer-tárakban és drogueriakban.

Gyomorbajosok figyelmébe!

Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen emészthető éledelek, ugy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgöres, gyomorbaj, nehéz emésztés, elnyálkásodási

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használatban van. Ez a híres

vértisztító és emésztést elősegítő

Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Ezen növény-bor kitűnő gyógyhatású növényekből s jó borból van készítve erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószert lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elősegíti az új vér képezését.

A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még csirájukban elfojtja. Ezen szer az összes ilyen fajta szernek felett áll. Fejfájás, felbőfögés, gyomorégés, szélszorulás, émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy-szeri használata után megszűnnek.

Székszorulás és annak kellemetlen következményei, u. m.: **szorongatás, bél-görcsök, szivdo bogás, álmatlanság, továbbá vértódulás a májban, lépben és aranyér** bántalmak ezen kitűnő gyógyhatású növény-bor használata által gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.

E növény-bor megakadályozza az emészthetlenséget, előmozdítja az emésztési képességet és eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.

A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyengeség rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotából ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfeszítések, lehangoltságok

álmatlanságok, főfájások a betegeket sokszor leverik.

A növény-bor a gyenge életerőnek új elemet ad. A növény-bor emeli az étvágyat, növeli az emésztést és lápiálkozást, új erőt és életet ad.

Számtalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki, Csátár, Bihar, Körös-Tarján, Berep-Bőszörmény, Mező-Keresztes, Komán, Zsádán, Marczibáza, Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Sűkelyhid, Szalárd, Bihar, Dioszeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyó-Ujfalu, Zsáka, Csökny, Szeghalom, Vészto, Okány, Sarkad, Kőtegyán, Gyula, Dobo, Békés Békés-Csaba stb. stb. — Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-táraiban.

Továbbá a gyógyszer-tárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból Ausztria és Magyarország összes helyiségeibe **eredeti árakban.**

Utánzásoktól őrizkedni!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort” kérni.